

geneeskunst (zie: *Tijdschrift voor Ongevallen-geneeskunde*, 1917, bldz. 477). Nu hooren wij, dat dit advies gegeven is „gehoord zijn adviseerende commissies en gezien de opmerkingen van de leden van het hoofdbestuur“. Welke adviseerende commissies dit zijn, mogen de leden der Maatschappij blijkbaar nog niet weten. Of deze commissies bevoegd zijn te adviseeren over plattelandstoestanden, blijft een open vraag, gezien vooral de laatste alinea van het prae-advies. Daar staat „maar dat aan den anderen kant ook rekening gehouden moet worden met het feit, dat *in den regel* (cursiveering van mij) de arts in groote gemeenten niet, maar die *in* gemeenten van het platteland wèl vergoeding geniet voor het gebruik van vervoermiddelen en voor verlies van tijd“. Ik geloof, kan dit echter niet bewijzen, dat *in den regel* de arts ten plattelande *geen* vergoeding geniet voor het gebruik van vervoermiddelen en voor verlies van tijd. Trouwens, hoe is dan toch het verschil te verklaren in de honoreering van het spreekuurconsult? In de groote steden eerste consult *f* 1.25, ieder volgend *f* 1.—; de rest van Nederland respectievelijk *f* 1.— en *f* 0.75. Ook hier een verschil van ruim 25 pCt., welk verschil toch zeker niet kan ingehaald worden door deklareeren voor vervoermiddelen of tijdverlies!

Neen, het prae-advies van het hoofdbestuur is voor mij raadselachtig: ik begrijp het niet, doch de schuld zal wel bij mij liggen.

Lekkerkerk, 7 April 1918.

D. N. VAN GELDEREN.

HET TARIEF DER RIJKSVERZEKERINGSBANK.

Zoals de heeren VAN DER BRUGH en DE HAAS vermoedden, heb ik, na het lezen van hun ingezonden stuk, tot mijn genoegdoening bemerkte, dat ik inderdaad gebruik gemaakt heb van „het imaginaire beeld“, maar dan toch van een imaginair beeld, dat ons door het bestuur der Rijksverzekeringsbank onder de officieele berichten voorge-tooverd wordt als een reëel. Aangezien dat bestuur het advies in verband brengt met de tariefs-herziening, mag iedereen aannemen, dat het er ook werkelijk mede in betrekking staat. Tegen dergelijke misleidende voorstellingen behoorden m. i. de commissies van advies eventueel zelf op te komen, dan was dat voor buitenstaanders niet noodig.

Tilburg, 7 April 1918.

F. SASSEN.

URTICARIA DOOR SPIERARBEID.

In de mededeeling van PRINS in het vorig nummer van dit *Tijdschrift* mis ik onder de opgegeven oorzaken, die voor het uitbreken der urticaria aansprakelijk gesteld zouden kunnen worden, twee belangrijke factoren, die mijns inziens in de beide beschreven gevallen het geheele beeld beheerschen, nl. de hypotonie van het sympathische (vegetatieve) zenuwstelsel en de hypothyreoidie. Slechts terloops noemt PRINS de mogelijkheid van een bestaande „spasmophilie van het vegetatieve zenuwstelsel“. Beter lijkt mij, te spreken van een hypotonie van het vegetatieve stelsel. In beide gevallen lijkt het mij waarschijnlijk, deze hypotonie als de grondoorzaak te moeten beschouwen, al of niet samengaand met of berustende op een hypothyreoidie. Aangezien deze twee toestanden van hypofunctie in nauw verband staan en een voortdurende wisselwerking op elkander uitoefenen, is het zeer moeilijk uit te maken, welke van deze het primaire is. Het waarschijnlijkst lijkt mij, de hypothyreoidie als het primaire aan te nemen, omdat wij dergelijke toestanden het meest in de puberteit zien optreden en omdat er met thyreoïedpreparaten vaak een gunstig gevolg te bereiken is. Aangezien de urticaria is een trophisch-vasomotorische stoornis en de n. sympathicus bij deze twee functies een zeer voornamelijk rol speelt, ligt het voor de hand, de urticaria als een uiting van hypotonie van het vegetatieve stelsel op te vatten. Voor deze veronderstelling pleit nog de groote invloed van emotieve momenten, zooals vooral duidelijk is in het tweede geval. Ook in het eerste geval echter lijkt mij deze invloed niet te ontkennen: een spierinspanning, die met emotieve factoren samengaat, geeft wel urticaria (dansen, dat zij blijkbaar gaarne deed, hardloopen bij warm weer, dat haar irriteert, evenals

een felle regenbui), terwijl een spierinspanning, die haar „koud laat” (schaatsenrijden), geen urticaria opwekt.

Mij zijn eveneens eenige gevallen bekend, waar urticaria optrad zoowel na lichamelijke als na psychische inspanning of emoties, en daar bestond ontwijfelbaar een hypothyreoïdie (resp. hypotonie van het sympathische zenuwstelsel) en werd met thyreoïdpraeparaten gunstig gevolg verkregen. Wanneer men zich wat vertrouwd maakt met het beeld der hypothyreoïdie en vooral de aandacht schenkt aan de daarmee waarschijnlijk secundair optredende verschijnselen van sympathicus-hypotonie (trophische en vasomotorische stoornissen in huid, nagels, tanden, haren), wordt men getroffen door het veelvuldig voorkomen van dit complex van hypofunctie-verschijnselen. Zoo berusten ook, zooals PRINS terecht in een noot opmerkt, veel gevallen van neurasthenie (al of niet samengaand met urticaria) op een hypofunctie van de schildklier en vindt men daar herhaaldelijk verschijnselen, die op een sympathicus-hypotonie berusten. Of in het eerste geval de orthostatische albuminurie als een uiting van sympathicus-hypotonie opgevat moet worden, durf ik niet zeggen; onwaarschijnlijk lijkt het mij echter geenszins.

's-Gravenhage, 9 April 1918.

H. BOLTEN.

EEN ONBEMINNELIJKHEID VAN DEN FISCUS.

Collega PINKHOF spreekt in zijn schrijven in dit *Tijdschrift* van 6 April 1918 van een „verzoek” van de inspectie, maar beter drukt hij het zelf enkele zinnen verder uit, dat de inspectie volgens de wet daartoe het „recht” heeft (zie art. 106 der wet op de inkomstenbelasting). Toen dit verzoek — dat n.b. gepaard gaat met de mededeeling, dat, als het niet binnen 14 dagen wordt ingewilligd, een boete wordt opgelegd van f 100.— plus een rechterlijke eisch tot mededeeling — ons gewerd, begaven wij ons naar den inspecteur en deze deelde ons mede na onze uiteenzetting, welke positie een afdelingsfonds inneemt, dat volgens de wet wij toch tot de opgave verplicht waren. Toen vroegen wij raad aan onzen rechtskundige in Rotterdam en ook deze raadde tot inwilliging, ja zelfs ook dan nog, al zou er voor A. Z. R. een uitzondering mogelijk zijn, wat hij betwijfelde; en wel op grond, dat wij als ontwikkelde menschen moeten meewerken aan het algemeen belang in deze moeilijke tijden. Toen wendden wij ons tot de C. O. en ook deze antwoordde, dat haar bij onderzoek gebleken was, dat het bestuur van het afdelingsziekenfonds *verplicht* is, op aanvraag mededeeling te doen van de honoraria der geneeskundigen en apothekers.

Wat zou het nog gebaat hebben de artsen bijeen te roepen en te raadplegen, iets waartoe het bestuur van A. Z. R. volgens de statuten niet verplicht is? Volgens den inspecteur en op grond van de gevraagde adviezen was inwilliging toch geboden. En bovendien, het verandert niets aan den bestaanden toestand. In Rotterdam toch worden de honoraria uit ziekenfondspraktijk verkregen, door alle directies op de „Twentsche Bank” per 3 maanden uitbetaald en ontvangt elk arts een gespecificeerde opgave. De inspecteur kan dus bij oproeping tot nadere verklaring der aangiften, deze lijsten ter inzage vragen.

Wat het slot van het schrijven betreft: het tenminste even nauwgezet nakomen van onze verplichtingen tegenover den staat, als deze tegenover ons en dan wel met de bijvoeging, dat de laatste niet uitblinkt, dat is minder gelukkig uitgedrukt. Laten wij ten allen tijde voor ons goed recht opkomen, maar ook zorgen, dat wij den staat geven wat hem volgens de wet toekomt.

Rotterdam,
10 April 1918.

Dr. B. C. VAN DER NAGEL, *voorzitter* A. Z. R.
W. C. VAN GORCUM, *secretaris* A. Z. R.